

BIDRAG TILL FINLANDS OFFICIELA STATISTIK.

XIV.

B.

[Vakaustöimiston kertomus]

JUSTERINGSVERKET.

16.

Justeringskommissionens berättelse

för

år 1906.

HELSINGFORS,
KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI,
1907.

18501

Justeringskommissionens underdåniga berättelse angående justeringsverkets arbeten under år 1906.

I. Justeringsdistrikt.

Landets indelning i justeringsdistrikt har varit oförändrad sådan den faststälts genom beslut af Kejslerliga Senaten för Finland den 9. December 1898 och den 10. April 1902. Benämningen och omfånget af justeringsdistrikten N:o 1 — 36 äro anförda i Justeringskommissionens underdåniga berättelse för år 1898; distriktet N:o 37 omfattar de finska statsjernvägarnes område och stationer på landet.

Utom de städer, till antalet 24, hvilka vid slutet af föregående år hade egen justerare, har äfven i Lovisa stad särskild justerare antagits, hvarigenom antalet stadsjusterare ökats till 25.

II. Embets- och tjänstemän vid justeringsverket.

Den 19. April blef undertecknad Sundell, som sedan den 28. Maj 1888 enligt särskilda förordnanden innehafvt justeringsinspektörsbefattningen, af Kejslerliga Senaten förordnad att för en tid af tre år räknadt från den 28. Maj 1906 vara justeringsinspektör vid Justeringskommissionen.

Den 4. Oktober beviljade Kejslerliga Senaten på derom gjord ansökan undertecknad Sundell tjänstledighet för sjuklighet från justeringsinspektörsbefattningen under högst sex månader räknadt från den 1. November, hvarjämte konsultativ ledamoten i Justeringskommissionen, docenten i fysik vid Kejslerliga Alexanders Universitetet filosofie doktorn Gustaf Melander förordnades att under tjänstledigheten handhafva nämnda befattning.

Den 22. November förordnade Kejslerliga Senaten äldre läraren vid Polytekniska institutet i Finland, professoren och filosofie doktorn Karl Fredrik Slotte att under den tid justeringsinspektören komme att åtnjuta tjänstledighet vara konsultativ ledamot i Justeringskommissionen.

Enär justeraren i distriktet N:o 35 eller Uleå härad, f. d. kommissionslandtmätaren Oskar Tiger af sjukdom blifvit förhindrad att handhafva denna befattning, förordnade Justeringskommissionen den 20. Januari justeraren, kommissionslandtmätaren Otto Hackzell (numera Hakasalo) att vara justerare i nämnda distrikt, hvarefter den 27. Februari i ledighet efter Hakasalo till justerare i distriktet N:o 34 eller Kajana härad utnämndes stadsjusteraren i Kajana, vicelandtmätaren Emil Gabriel Bergh (numera Vuori).

Med begifvande af justeraren i distriktet N:o 11 eller Birkkala och Tammela härader förordnade Justeringskommissionen den 1. Juni vicelandtmätaren Toivo Borgenström att såsom biträde åt nämnde justerare på eget ansvar verkställa justering af mått, vigt och vägningsredskap inom Birkkala härad.

Sedan justeraren i distriktet N:o 14 eller Kymmene och Lappvesi härader f. d. kommissionslandtmätaren Carl Konstantin Järnefelt på begäran blifvit befriad från sina justerareåligganden, hvilka han handhaft i fyratiofyra år, förordnade Justeringskommissionen den 3. December kommissionslandtmätaren Otto Emanuel Lagus att vara justerare i sagda distrikt.

Till stadsjusterare i Lovisa har af stadsfullmäktige utsetts f. d. studeranden Johan Emanuel Pettersson.

III. Justeringskommissionens verksamhet.

Sammanträdena.

Justeringskommissionen har under året hållit 6 sammanträden och omfatta de vid dem förda protokollen 42 paragrafer. Konsultative ledamoten har deltagit i alla dessa sammanträden, hvarutöfver han 6 gånger tillkallats att närvara vid komparationen af Justeringskommissionens kontroll- och arbetslikare för längd med vederbörande hufvudlikare.

Skriftvexlingen.

Af hemställningar, skrivelser och öfriga expeditioner hafva afgått: 2 till Kejsrerliga Senaten, 4 till Jordbruksexpeditionen, 1 till Ekonomiedepartementets kansli äfvensom 71 till öfriga embetsverk och offentliga inrättningar i landet.

Till särskilda justeringskontrollörer och justerare hafva afgått 185 skrivelser och expeditioner.

Jämte 27 expeditioner till utländska justeringsverk, enskilda inrättningar och personer, 4 förordnanden, 2 kompetensintyg och 1 afskedsbref stiger hela antalet expeditioner till 297.

Till Justeringskommissionen hafva under året inkommit 176 skrivelser och försändningar, nämligen: 5 från Jordbruksexpeditionen, 10 från öfriga embetsverk, 117 från justeringskontrollörer och justerare samt 44 från enskilda personer och utländska inrättningar.

Af 1 från 1905 kvarstående och 176 under året diariförda ärenden hafva 175 slutbehandlats och 2 tagit uppskof till följande år.

Å Justeringskommissionen hafva under året 13 landtmäterielever tagit kännedom om metoderna att justera mått, vigt och vägningsredskap.

Landtmäterielevers handledning.

Enligt till Öfverstyrelsen för landtmäteriet afgifna månadsrapporter har under året i expeditionslösen inlutit 24 mark 50 penni.

Expeditionslösen.

Genom skrifvelse från Jordbruksexpeditionen den 19. Septembar har af allmänna medel utanordnats ett anslag af 81 mark 70 penni i omkostnader för en fullständig uppsättning af målkärlikare för distriktet N:o 6 äfvensom för två reservlikare å 20 kg och en å 10 kg.

Anslag ur allmänna medel.

Jämlikt 11. § 2 mom. af nådiga instruktionen för justeringsverket gifven den 16. Juli 1886 hafva komparationer utförts den 5. — 11. Oktober mellan Justeringskommissionens hufvudlikare för längd H₆ och arbetslikaren för längd S. I. P. äfvensom mellan nämnda hufvudlikare och Justeringskommissionens millimeterskala på glas ¹⁾. Härvid erhöles:

Arbetslikaren S. I. P. = 1 m — 25,8 μ ²⁾ vid 0° (1904: — 26,2 μ)

Millimeterskalan = » + 282,4 μ vid + 16°.

Vid första bestämningen 1903 af ifrågavarande millimeterskala beräknades afvikelsen vid + 16° från 1 m till + 285,7 μ , hvarifrån dock nu bör afdragas 2 μ , med hvilket belopp hufvudlikarens längd enligt senaste komparation 1904 ³⁾ med finska statens prototypmeter visade sig hafva minskats, och var således denna skalas verkliga afvikelse 1903 = + 283,7 μ eller i det närmaste densamma som nu erhöles. Millimetrarna vid ändstrecken å hufvudlikaren befunnos innehafva längderna:

millimetern 0—1: 1,0004 mm (1904: 0,9972 mm)

» 999—1000: 0,9979 » (» : 0,9993 »)

och å glasskalan (mellan de å ömse sidor om ändstrecken dragna halfmillimeterstrecken)

vid 0 — strecket: 0,9892 mm (1903: 0,9885 mm)

» 100 — » : 1,0052 » (» : 1,0009 »).

Enligt Justeringskommissionens förordnande verkstälde justeringsinspektören inspektioner den 11. April hos stadsjusteraren i Ekenäs, den 12. och 14. April hos justeringskontrollören i Åbo och Björneborgs län samt hos stadsjusteraren i Åbo och justeraren i distriktet N:o 5 eller Virmo och Vehmo härad, den 17. April hos stadsjusteraren i Nystad, den 19. April hos stadsjustera-

Inspektionsresor.

¹⁾ Justeringskommissionens årsberättelse 1902, sid. 5 och 1903 sid. 8.

²⁾ 1 μ = 1 mikron = 0,001 mm.

³⁾ Berättelse öfver komparationerna under Februari och Mars 1904 af Justeringskommissionens hufvudlikare för vigt och längd med statsverkets urtyper för kilogrammet och metern, sid. 46.

ren i Raumo, den 20. — 21. April hos stadsjusteraren i Björneborg och hos justeraren i distriktet N:o 7 eller Ulfsby härad, bosatt i Norrmarks sockens kyrkoby, den 23. April hos stadsjusteraren i Tammerfors och den 24. — 25. April hos justeringskontrollören i Tavastehus län äfvensom hos i Tavastehus bosatta justerarne i distriktet N:o 11 eller Birkkala och Tammela härad, N:o 13 eller Hollola härad och N:o 15 eller Stranda och Åyräpää härad. Jämte för justerarne i distriktet N:o 8 eller Masku och Loimijoki härad och N:o 12 eller Hauho härad justerade likare stiger hela antalet under dessa resor justerade vigter till 62 och hela antalet undersökta målkärl till 44. I ersättning för dessa inspektionsresor hafva utanordnats 330 mark 88 penni.

Den 27. — 31. December verkstälde t. f. justeringsinspektören inspektioner hos stadsjusterarne i Villmanstrand och Viborg, hos justeringskontrollören i Viborgs län och hos justeraren i distriktet N:o 17 eller Kexholms och Kronoborgs härad, bosatt i närheten af Sordavala. Jämte likare för distriktet N:o 14 eller Kymmene och Lappvesi härad, N:o 16 eller Jääskis härad och N:o 18 eller Sordavala och Salmis härad undersöktes tillsammans 19 jernvigter och 5 målkärl. I ersättning för dessa resor hafva utanordnats 125 mark 70 penni.

Omjustering
af likare, vigter.

Enligt Justeringskommissionens beslut skola justerarnes arbetslikare för vigter å 2 kg — 1 mg efterhand omjusteras och hafva under året sagda likare för distriktet N:o 1, 2, 3, 4, 18, 19, 34, 37, 57 och 60 inreqvirerats till Justeringskommissionen för omjustering.

Andra
arbeten.

Under året hafva dessutom följande justeringar förekommit vid Justeringskommissionen:

A) För justeringsverket: 1) justering af arbetslikare å 1 m, 20 l — 5 cl och 20 — 5 kg för distriktet N:o 34, 2) justering af två vågar af 50 och 2 kg:s bärkraft för distriktet N:o 34, 3) justering af arbetslikare å 1 m för distriktet N:o 37, 4) justering af arbetslikare å 20 l — 5 cl för distriktet N:o 6.

B) För justerare och embetsverk: 1) undersökning af 4 stycken mätband af stål å 20 m tillhöriga Öfverstyrelsen för landtmäteriet, 2) justering af arbetslikare å 1 m, 20 — 5 kg, 2 kg — 1 mg jämte 15 afvikelsevigter, samt å 20 l — 5 cl med tillhörande täckglas för stadsjusteraren i Lovisa, 3) justering af en precisionsvåg af 5 g:s bärkraft och två justerarevågar af 50 och 2 kg:s bärkraft för stadsjusteraren i Lovisa, 4) undersökning af tre utdragsmått för stadsjusteraren i Lovisa, 5) justering af vågar af 50 och 1 kg:s bärkraft för biträdande justeraren i distriktet N:o 11, 6) justering af en våg af 50 kg:s bärkraft för stadsjusteraren i Åbo, 7) justering af arbetslikare å 1 m, 5 och 1 l, 5 och 1 dl samt 5 cl, 20 — 5 kg och 2 kg — 1 mg för biträdande justeraren i distriktet N:o 11, 8) justering af arbetslikare å 2 kg — 1 mg för stadsjusteraren i Kristinestad, 9) justering af arbetslikare å 2 kg — 1 mg och 20 l — 5 cl för stadsjusteraren i Fredrikshamn, 10) undersökning af 3 preci-

sionstermometrar hörande till normalbarometern å Universitetets Astronomiska observatorium, 11) undersökning af 9 stycken mallar för kubiska målkärl för biträdande justeraren i distriktet N:o 11, 12) justering af arbetslikare å 2 kg — 1 g för stadsjusteraren i Helsingfors.

C) För enskilda personer: 22 stycken precisionsvigtar å 50 g — 1 mg. De härför influtna afgifterna utgöra, enligt rapport till Öfverstyrelsen för landtmäteriet, 6 mark 60 penni.

För de under B) och C) upptagna mått, vigtar och vågar hafva 23 protokoll utfärdats.

De under C) anförda viktarna äro inberäknade i de till denna berättelse vidfogade tabellerna öfver vid justeringsverket till allmänt bruk justerade mättnings- och vägningsredskap.

Till Justeringskommissionen har under året anskaffats: ett bokställ och ett bokskåp enligt amerikansk modell äfvensom för justeringsverket 5 målkärlslikare af kopparplåt och 4 af stålplåt samt 3 likarevigtar af jern. Inventarier.

Justeringskommissionens bibliotek har under året ökats med följande arbeten: A) Genom utbyte från justerdirektören i Norge: 1) Trettende Tillaæg til Det norske Juster - Reglement angaaende Maalekar paa 150 Liter, 2) Fjortende Tillaæg til Det norske Juster - Reglement angaaende Bismere med Hjaelpkniv, 3) Femtende Tillaæg til Det norske Juster - Reglement angaaende Bismere med Hjaelpeskala, 4) Det norske Justervaesens otte og tyvende Aarsberetning, 5) Det norske Justervaesens ni og tyvende Aarsberetning; B) Genom utbyte från K. K. Normal - Eichungs - Kommission i Wien: 1) Verordnungsblatt für das Eichwesen N:o 133 — 136, 2) Kundmachung des Handelsministeriums vom 13. Juli 1906, 3) Befundschein und Anweisung zum Gebrauche des eichamtlich beglaubigten Kupfervitriol - Aräometers, 4) Befundschein und Anweisung zum Gebrauche des eichamtlich beglaubigten Dichten - Aräometers; C) Genom utbyte från Board of Trade i Storbritannien: Report by the Board of Trade on their Proceedings and Business under the Weights and Measures Act; D) Från Geologiska Kommissionen i Finland: Bulletin de la commission géologique de Finlande N:o 15 — 16; E) Från Bestyrelsen för finska föreningen för sjuke och sårade krigares vård: Berättelse öfver finska ambulansens verksamhet under rysk - japanska kriget 1904 — 1905; F) Genom köp: Finlands Statskalender 1906 och Suomenmaan Valtiokalenteri 1906. Biblioteket.

IV. Justerarnes verksamhet.

Under året har någon justering af mättnings- och vägningsredskap icke förekommit inom justeringsdistrikten N:o 2 eller Helsinge härad, N:o 8 eller Masku och Loimijoki härader, N:o 9 eller Ikalis och Tyrvis härader, N:o 16

eller Jääskis härad, N:o 19 eller Heinola härad, N:o 23 eller Libelits och Ilomants härad, N:o 31 eller Pedersöre härad, N:o 33 eller Haapajarvi härad, N:o 34 eller Kajana härad och N:o 35 eller Uleå härad.

Uppgifter öfver laggkärlekskrönarnes verksamhet hafva inkommit från distrikten N:o 3 eller Raseborgs och Lojo härad, N:o 4 eller Halikko och Piikkis härad, N:o 5 eller Virmo och Vehmo härad, N:o 6 eller Ålands härad, N:o 7 eller Ulfsby härad, N:o 8 eller Masku och Loimijoki härad, N:o 9 eller Ikalis och Tyrvis härad, N:o 10 eller Ruovesi och Jämsä härad, N:o 25 eller Idensalmi och Pielisjärvi härad, N:o 26 eller Laukas härad, N:o 27 eller Kuortane härad, N:o 28 eller Ilmola härad, N:o 29 eller Korsholms härad, N:o 30 eller Lappo härad, N:o 31 eller Pedersöre härad, N:o 32 eller Sälö härad, N:o 33 eller Haapajarvi härad, N:o 34 eller Kajana härad och N:o 35 eller Uleå härad afvensom från distriktet N:o 65 eller Gamlakarleby stad. I dessa 20 distrikt hafva 181 krönare (år 1905: 198 krönare i 17 distrikt) redogjort för sin verksamhet.

Under år 1906 justerades och stämplades af justerare och laggkärlekskrönare:

längd- och vedmått	2,011 (år 1905: 3,813)
målkärl för torra varor	6,602 (» » 16,799)
målkärl för våta varor	11,783 (» » 12,602)
transportkärl, hela antalet	202,580 (» » 167,459)
deraf af krönare	202,221 (» » 165,832)
vigter	63,730 (» » 107,840)
besman	8,386 (» » 10,988)
vågar af olika slag förutom besman	5,751 (» » 10,514)

De under året krönte mättnings- och vägningsredskapens antal i de särskilda länen äro anförda i bifogade tabeller.

I ersättning för justeringsresor under 1905 har åt två justerare utanordnats 356 mark 70 penni och för resor under 1906 åt en justerare 244 mark.

Justeringsafgifterna för de under 1906 af justerare stämplade redskapen stiga enligt ungefärlig beräkning till omkring 47,000 mark (år 1905: 85,000 mark). De af laggkärlekskrönare uppburna afgifternas belopp torde kunna uppskattas till 26,000 mark (år 1905: 20,000 mark).

Helsingfors, å Justeringskommissionen, den 22. Augusti 1907.

J. Sjölin.

A. F. Sundell.

Teodor Petrelius.
f. d.

Tabeller öfver år 1906 justerade mättnings- och vägningsredskap.

Längd- och vedmått.

1906.	Måttstockar och mätskalor.	Mätband.	Mätkodjor.	Vedmått.
Vid Justeringskommissionen	—	—	—	—
Af justerare i Nylands län	188	15	16	14
» » » Åbo o. Björneborgs län	581	—	—	20
» » » Tavastehus »	72	—	—	—
» » » Viborgs »	238	—	—	—
» » » S:t Michels »	107	—	—	—
» » » Kuopio »	418	—	—	4
» » » Vasa »	266	—	—	—
» » » Uleåborgs »	70	—	2	—
» » » Statsjernvägarnes di- strikt	—	—	—	—
I hela landet	1,940	15	18	38
Af stadsjusterare	1,616	15	18	38
» justerare på landet	324	—	—	—

V i g t e r .

1 9 0 6.	100 och 50 kg.	20 kg.	10 kg.	5 kg.	2 kg.	1 kg.	500 g.	200 g. och post- vigt på 250 g.	100 g.	50—1 g.	500—1 mg.
Vid Justeringskommissionen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	13
Af justerare i Nylands län	38	178	409	656	1,082	775	1,049	1,260	1,791	7,151	386
» » » Åbo.o. Björneborgs län	68	247	705	1,167	2,181	1,769	1,740	1,615	1,227	4,126	94
» » » Tavastehus	20	105	279	434	782	569	626	1,014	1,344	4,610	—
» » » Viborgs	21	87	266	464	725	547	565	676	526	1,209	101
» » » S:t Michels	4	28	78	102	181	148	147	127	146	282	—
» » » Kuopio	69	134	192	327	636	415	441	560	317	689	3
» » » Vasa	40	160	422	665	1,201	999	1,090	936	843	2,750	146
» » » Uleåborgs	5	24	94	193	283	282	361	493	520	2,597	17
» » » Statsjervägarnes di- strikt.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I hela landet	265	963	2,445	4,008	6,971	5,504	6,019	6,081	6,714	23,423	759
Af stadsjusterare	208	815	2,055	3,431	6,086	4,779	5,271	5,952	5,994	21,747	625
» justerare på landet	62	148	390	577	885	725	748	729	720	1,667	121

V ä g n i n g s r e d s k a p .

1 9 0 6 .	V å g a r .				Besman.
	Centesi- mal.	Decimal.	Lik- armade.	Visare-och löpvigts.	
Vid Justeringskommissionen	—	—	—	—	—
Af justerare i Nylands län	—	413	813	—	1,359
» » » Åbo o. Björneborgs län	8	306	407	4	5,262
» » » Tavastehus »	1	135	281	—	243
» » » Viborgs »	2	408	796	1	675
» » » S:t Michels »	—	40	81	2	64
» » » Kuopio »	1	234	259	—	199
» » » Vasa »	7	365	558	3	460
» » » Uleåborgs »	1	89	171	—	124
» » » Statsjernvägarnes di- strikt.	127	189	—	49	—
I hela landet	147	2,179	3,366	59	8,386
Af stadsjusterare	19	1,700	2,924	8	8,014
» justerare på landet	128	479	442	51	372

Helsingfors, å Justeringskommissionen, den 20. Augusti 1907.

Teodor Petrelius.
f. d.

